

Perehdytyksellä hyvä startti työskentelylle

Perehdytyskansio Kemin sosiaaliviraston aikuissosiaalityöhön ja
perhepalveluihin

Krista Pitkänen

Opinnäytetyö
Sosiaali-, liikunta- ja terveysala
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK)

2015

Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK)

Tekijä	Krista Pitkänen	Vuosi	2015
Ohjaajat	Arola Heli, Jokela Laura		
Toimeksiantaja	Kemin sosiaalivirasto		
Työn nimi	Perehdytyksellä hyvä startti työskentelylle, perehdytyskansio Kemin sosiaaliviraston aikuissosiaalityöhön ja perhepalveluihin		
Sivu- ja liitemäärä	23 + 3		

Opinnäytetyön tavoitteena oli laatia perehdytyskansio Kemin sosiaaliviraston aikuissosiaalityöhön ja perhepalveluihin. Perehdytyskansion tarkoituksena on toimia uusien työntekijöiden ja harjoittelemaan tulevien opiskelijoiden perehdyttämisen tukena sekä mahdollistaa uusien työntekijöiden kiinnittyminen työyhteisöön ja sen toimintaan ripeämmin.

Opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäytetyö, joka koostuu perehdytyskansioista sekä opinnäyteraportista. Perehdytyskansio tehtiin sähköiseen muotoon, jotta sen päivitettävyys ja saatavuus paranisivat. Kansio on sisällöltään laaja ja se kattaa sekä aikuissosiaalityön että perhepalveluiden työntekijöiden tehtäväkuvaukset, toimenkuvat, organisaation ohjeistukset, säännöt ja käytännöt sekä yhteen kootut osiot sosiaalityötä ohjaavista laeista ja asetuksista sekä organisaation ja työskentelyn kannalta tärkeimmistä yhteistyökumppaneista, hankkeista, ohjeistuksista ja oppaista.

Opinnäytteen raportissa käsitellään perehdyttämistä käsitteenä sekä perehdyttämisen merkitystä ja itse perehdytyskansiota perehdyttämisen välineenä. Lisäksi kuvaan opinnäytetyön tavoitteet ja tarkoituksen sekä prosessini etenemisen ja arvioinnin. Lopuksi pohdin opinnäytetyön tekemistä ja sen merkitystä ammatilliselle kasvulleni.

Avainsanat
Muita tietoja

perehdytys, perehdyttäminen, perehdytyskansio
Työhön liittyy perehdytyskansio

Degree Programme in Social Services
Bachelor of Social Services

Author	Krista Pitkänen	Year	2015
Supervisor(s)	Arola Heli, Jokela Laura		
Commissioned by	Social Welfare Office of Kemi		
Subject of thesis	An Orientation Guide to the Social Welfare Office of Kemi		
Number of pages	23 + 3		

The goal of this thesis was to compile an orientation folder for the adult social work and family services of the social services of Kemi. The purpose of this orientation folder is to function as a supportive aid in the orientation of new workers and trainees. It also enables them to integrate to the work community faster.

This thesis is a functional thesis. It consists of the orientation folder and a thesis report. The orientation folder was made into an online format so that its updateability and availability would improve. The folder is extensive and it covers the work descriptions, job descriptions, organizational instructions, rules and customs of the family services and the adult social work. It also covers the aggregated sections of laws and decrees that guide social services together with the most important partners, projects, instructions and guides that are important to working in the organization and to the organization itself.

In the thesis report I consider orientation as a concept. I also consider the orientation folder itself as a tool of orientation together with the significance of the orientation. In addition, I describe the goals and intention of this thesis together as well as the progression and assessment of my process. In the end I reflect on the making of this thesis and its importance to my professional growth.

Key words introduction, orientation, the orientation folder
Special remarks The thesis includes the orientation folder

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET JA TARKOITUS	7
2.1 Produktin sisältö ja merkitys	7
2.2 Toiminnallinen opinnäytetyö	8
3 TYÖHÖN PEREHDYTTÄMINEN.....	9
3.1 Perehdyttämisen tarkoitus ja tavoitteet	9
3.2 Perehdyttämisen merkitys asiakkaalle ja organisaatiolle	10
3.3 Perehdytyskansio perehdyttämisen apuna ja välineenä	11
4 OPINNÄYTETYÖPROSESSI	12
4.1 Perehdytyskansio	12
4.2 Opinnäytetyöraportti	16
4.3 Prosessin ja produktin arviointi	17
5 POHDINTA	20
LÄHTEET	22
LIITTEET	23

1 JOHDANTO

Opinnäytetyönäni olen laatinut perehdytyskansion Kemin sosiaaliviraston aikuis-sosiaalityöhön ja perhepalveluihin. Opinnäytetyöni on luonteeltaan toiminnallinen opinnäytetyö, joka koostuu kahdesta osiosta. Näitä ovat produkti eli perehdytyskansio sekä opinnäytetyöraportti. Ajatuksen toiminnallisen opinnäytetyön tekemisestä ja perehdytyskansion tuottamisesta opinnäytetyönäni sain ollessani harjoittelussa Kemin sosiaalivirastossa. Organisaatiolla oli entuudestaan olemassa perehdytysmateriaalia, mutta ne olivat vanhentuneita ja sen vuoksi jääneet pois käytöstä. Opinnäytetyöni tarkoituksena oli siis palvella työelämää ja kytkeytyä läheisesti käytännön työhön sosiaalialalla. Opinnäytetyöstä tehtiin toimeksiantosopimus (Liite 1) Kemin sosiaaliviraston kanssa.

Sosiaalivirastossa tehtävä sosiaalityö on hyvin monialaista ja asiakaskunta on laaja. Päivittäisessä työssä liikutaan ihmisten arkielämän ja siihen liittyvien asioiden ja haasteiden tiimoilla. Palvellakseen asiakasta hänen etunsa mukaisesti ja voidakseen huomioida hänen kokonaisvaltainen hyvinvointinsa sekä yksilölliset tarpeensa, sosiaaliviraston työntekijällä on oltava kattava käsitys niin palvelujärjestelmästä kuin myös sen alueellisista ulottuvuuksista ja mahdollisuuksistakin. Laatimani perehdytysmateriaali kokoaa yhteen kohderyhmäänsä ajatellen tärkeää tietoa organisaation toiminta-alueen sosiaalipalveluista, sosiaaliviraston toiminnasta ja palveluista sekä yhteistyökumppaneista. Sisällytin perehdytyskansioon ohjeistukset mm. toimeentulotuen menettelytavoista Kemissä sekä ohjeistuksen lastensuojeluilmoituksen vastaanotosta sekä päivystysluontoisesta kotikäynnistä. Ajatuksenani oli, että perehdytyskansio toimii kattavana tietolähteenä ja muistin virkistäjänä uudelle työntekijälle hänen tullessaan työyhteisöön. Uskon kansioista olevan apua myös harjoitteluaan sosiaalivirastossa suorittaville opiskelijoille. Pyrin rakentamaan kansioista helppolukuisen ja ymmärrettävän jatkumon, josta ilmenevät sekä lakien määräämät, että organisaatiokohtaiset säännöt ja sisällöt sosiaaliviraston palveluita koskien.

Opinnäytetyöraportissani tarkastelen työhön perehdyttämistä käsitteenä sekä sen tarkoitusta ja merkitystä niin organisaatiolle kuin myös sen työntekijöille ja

asiakkaillekin. Käsittelen raportissani teoriaan pohjaten myös perehdytyskansiota työhön perehdyttämisen välineenä. Perehdyttämisen teoriaan kytkeytyen käyn läpi opinnäytetyöni tavoitteet ja tarkoituksen, sekä kuvaan opinnäytetyöprosessini sekä produktin että raportin tekemisen osalta ja arvioin niiden onnistumista ja prosessien aikana tekemiäni valintoja.

Perehdyttämisen tavoitteena on mahdollistaa uuden työntekijän nopea pääsy sisälle organisaation toimintakulttuuriin ja käytäntöihin. Sen tarkoituksena ei kuitenkaan ole tyrehdyttää uuden työntekijän mukanaan tuomia tuoreita näkökulmia organisaatiossa tehtävää työtä kohtaan. Toimiva perehdytys auttaa työyhteisön uusia jäseniä tuntemaan itsensä tervetulleiksi työyhteisöön ja opastaa työn alkuun pääsyssä. (Viitala 2007, 189.) Opinnäytteeni toiminnallisena osuutena tekemäni perehdytyskansion pyrin rakentamaan niin, että se ei muodostaisi liian tiukkoja kriteereitä tai toimintatapoja työn ja siihen liittyvien tehtävien tekemiselle, vaan pikemminkin ohjaisi niitä ja antaisi organisaation arvoja ja toimintaideologiaa kunnioittavat yhtenäiset raamit työskentelyn aloittamiseen juuri tässä organisaatiossa.

Haluan kiittää toimivasta yhteistyöstä Kemin sosiaaliviraston E. Järvistä, N. Martinlassia sekä T. Alajärveä. Opinnäytetyötäni ohjanneita opettajia haluan kiittää joustavuudesta sekä työskentelylleni ja osaamiselleni osoittamastanne luottamuksesta.

2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET JA TARKOITUS

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli tuottaa Kemin sosiaalivirastoon toimiva, ajantasainen ja helposti päivitettävissä oleva perehdytyskansio, joka kattaisi sekä aikuissosiaalityön että perhepalveluiden kokonaisuudet. Aikaisemmin sosiaaliviraston käytössä oli ollut kaksi erillistä perehdytyskansiota; aikuissosiaalityöllä omansa ja perhepalveluilla omansa. Kansiot olivat jääneet lähes kokonaan käyttämättömiksi niiden vanhentuneiden ja osittain puutteellisten tietojen vuoksi. Vanhat perehdytyskansiot eivät siis enää palvelleet tarkoitustaan, eikä näin ollen sosiaaliviraston työhön perehdyttämisen tukena käytännössä ollut minkäänlaista ajantasaista ja yhteen koottua kirjoitettua materiaalia. Juuri näiden syiden vuoksi uuden perehdytyskansion tuottaminen oli mielestäni työelämälähtöinen ja ajantasaisesti työelämää palveleva aihe opinnäytetyölleni.

2.1 Produktin sisältö ja merkitys

Ajantasaisuuden ja päivitettävyyden lisäksi toimeksiantajan toiveena oli saada käyttöön koko sosiaaliviraston sosiaalipalvelut kattava, yksi yhteinen perehdytyskansio. Perehdytyskansio päätettiin tehdä sähköiseen muotoon, jotta sen saatavuus ja päivitettävyys paranisivat. Kansio tullaan sijoittamaan Kemin kaupungin sosiaali- ja terveystieteiden intranettiin, jossa se on jokaisen sosiaalivirastossa työskentelevän ulottuvilla niin töissä kuin kotonakin. Kansiota säilytetään myös ns. työpöytä versio, joka voidaan sähköpostin välityksellä saattaa myös harjoittelemaan saapuvien opiskelijoiden saataville. Tavoitteenani ja motivaation lähteenäni oli siis myös ajatus siitä, että perehdytyskansiosta olisi aidosti hyötyä Kemin sosiaalivirastoon työskentelemään saapuvalla uudella työntekijällä tai opiskelijalla. Perehdytysmateriaalin olemassa olo ja sen ajantasaisuudesta huolehtiminen tuovat etuja myös koko organisaatiolle sekä sen asiakkaille. Toimiva perehdytys mahdollistaa uuden työntekijän pääsyn nopeammin sisään organisaatioon ja sen kulttuuriin sekä vähentää virheiden määrää (Kjelin & Kuusisto 2003, 20–21). Sosiaalivirastossa työtahti on kova ja työmäärä suuri, jolloin uuden työntekijän perehdytys voi kiireen vuoksi jäädä muun työtaakan jalkoihin. Tämän

vuoksi näkisin perehdytyskansion toimivan niin uudelle työntekijälle organisaatioon ja sen tehtäviin syventymisen välineenä, kuin myös työhön rutinoituneempienkin työntekijöiden muistin herättelijänä ja tukena heidän perehdyttäessään uutta työntekijää.

Kansion tuottamisen ohella tavoitteenani oli luoda yhteyksiä työelämään aidosti sitä palvelevan opinnäytetyöprosessin kautta. Työelämään läheisesti kytkeytyvä opinnäytetyö ja sen tuotos toimivatkin osaltaan myös opiskelijan osaamisen työnäytteenä mahdolliselle tulevalle työnantajalle (Hakala 2004, 10). Juuri sen vuoksi, että opinnäytetyöni oli tarkoitus palvella työelämää ja organisaatiota, johon siihen liittyneen tuotoksen tein, työskentelin sen parissa entistä täsmällisemmin ja kiinnostuneemmin.

2.2 Toiminnallinen opinnäytetyö

Opinnäytetyöni on tyypiltään toiminnallinen opinnäytetyö, joka koostuu itse opinnäytetyötekstistä eli raporttiosuudesta, sekä opinnäytetyöni tuotoksena syntyneestä produktista eli perehdytyskansioista. Opinnäytetyön voidaan katsoa olevan toiminnallinen silloin, kun sen rakenne on edellä mainitun kaltainen ja kun työn tavoitteita ovat esimerkiksi käytännön toiminnan ohjeistaminen ja järjeistäminen (Airaksinen & Vilkkä 2003, 9). Juuri näitä tavoitteita olen lähtenyt täyttämään opinnäytetyöprosessissani.

Toiminnallista opinnäytetyötä ja siihen liittyvää produktia, eli tässä tapauksessa Kemin sosiaaliviraston perehdytyskansiota tehdessäni, on ollut ensisijaisen tärkeää varmistua sisällön oikeellisuudesta ja luotettavuudesta. Tämän vuoksi kansion lähteiden valinnassa on täytynyt olla tarkkana. Perehdytyskansioon rakentamani tietopohja nojaa hyvin pitkälti Suomen lakeihin ja asetuksiin, joten näen siinä olevien tietojen olevan luotettavia ja ajan tasaisia. Organisaatiokulttuuria ja sen toimintatapoja käsittelevät osiot kansiossa on muodostettu organisaation omien ohjeistusten mukaiseksi ja niiden asiasisällöt on tarkistettu ja päivitetty kansion työstämisen aikana.

3 TYÖHÖN PEREHDYTTÄMINEN

Perehdyttämisellä tarkoitetaan niitä toimenpiteitä ja ohjausta, joiden avulla uusi työntekijä tai harjoittelija tutustutetaan organisaation käytänteisiin, toimintaan, työtehtäviin ja lähimpiin työtovereihin. Perehdyttäminen on uuden työntekijän tukemista ja tervetulleeksi toivottamista. Sille tulisi antaa aikaa ja painoarvoa niin työntekijän työhön motivoitumisen, organisaatioon sitoutumisen kuin myös yrityskuvan kohentamisen nimissä. Perehdyttämisen apuna ja tukena tulisi olla myös huolella suunniteltua kirjallista materiaalia perehtyjän itsenäistä opiskelua varten. (Strömmer 1999, 259-261).

Työhön perehdyttäminen on työnantajan hoidettavissa oleva lakisääteinen velvollisuus. Lainsäädäntö ohjaa perehdyttämistä lähinnä työtehtäviin opastuksen ja työturvallisuuden osin. (Kupias & Peltola 2009, 20). Työturvallisuuslain (738/2002 14:1 §) mukaan työnantajan on huolehdittava mm. siitä että työntekijän ammatillinen osaaminen ja työkokemus huomioon ottaen työntekijä perehdytetään riittävästi työhön. Työturvallisuuslain lisäksi perehdyttämistä ohjaavat mm. työsopimuslaki ja laki yhteistoiminnasta yrityksissä. Lainsäädännössä velvoitettujen työsuojelun, työturvallisuuden ja työtehtävien hoitoon opastuksen lisäksi toimivassa perehdyttämisessä tulee mielestäni käsitellä organisaation toimintaan ja työtehtävien hoitoon liittyviä asioita paljon laajemmin. Perehdytyksessä on otettava huomioon uuden työntekijän työhistoria ja myös kunnioitettava organisaation uuden jäsenen omia näkemyksiä ja toimintamalleja samalla antaen hänelle tarvittavat ja oleelliset tiedot käytännön asioista, työtehtävien hoitamisesta ja työhön liittyvistä mahdollisuuksista ja sitä rajoittavista tekijöistä.

3.1 Perehdyttämisen tarkoitus ja tavoitteet

Perehdyttämisen perustarkoitus ja tavoitteet ovat organisaatiosta ja sen toimialasta riippumattomia. Uusi työntekijä halutaan saada sisälle organisaation toimintaan ja käytäntöihin sekä sisäistämään työn sisällön mahdollisimman nopeasti, jolloin myös työssä tehtävien virheiden määrä vähenee. Organisaatiosta ja siinä tehtävästä työstä halutaan luoda realistinen ja selkeä kuva ja tällä vähentää

uuden työntekijän epävarmuuden tunteita sekä parantaa työssä viihtymistä ja työyhteisöön integroitumista. Perehdyttämisen tarkoituksena on myös tutustuttaa työntekijä työtä ohjaaviin ja työsuhdetta sääteleviin lakeihin, sopimuksiin ja määräyksiin. (Rosti 2008, 84). Kemin sosiaalivirastossa perehdytyskansion on tarkoitus toimia työhön perehdyttämisen tukena ja uuden työntekijän itseoppimisen välineenä.

3.2 Perehdyttämisen merkitys asiakkaalle ja organisaatiolle

Hyvä perehdyttäminen on osatekijänä myös silloin, kun puhutaan työhyvinvoinnin, työn tuottavuuden ja organisaatioon sitoutumisen käsitteistä. Hyötyjä onnistuneesta perehdytyksestä ovat mm. henkilöstön sitoutuneisuus ja kiinnostuneisuus työtä ja sen kehittämistä kohtaan sekä hyvä työilmapiiri (Työterveyslaitos 2011). Oman ajatukseni mukaan myös asiakasnäkökulmaa ajatellen työntekijän suhtautuminen työtään ja työnantajaansa kohtaan näkyy varmasti asiakastyössä. Työntekijän tyytyväisyys ja innostuneisuus työtä kohtaan saa hänet toimimaan innovatiivisemmin ja tehokkaammin. Kun perehdytys on tehty huolellisesti ja sille on annettu aikaa, niin virheiden määrä työssä vähenee. Tämä taas näkyy suoranaisesti asiakastyytyväisyydessä.

Sosiaalivirastossa tehtävässä työssä asiakkaiden kannalta tärkeää olisi myös se, että asiakkaan asioiden hoidosta vastaisi mahdollisimman pitkään sama työntekijä. Sosiaalityössä luottamuksellisen asiakassuhteen luominen on usein aikaa vievää ja työntekijöiden vaihtuvuuden ollessa suurta, ei asiakkaan todelliseen tilanteeseen tai ongelmiin välttämättä päästä käsiksi tarpeeksi ajoissa. Työhön perehdyttämiseen panostaminen heijastuu positiivisesti työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen, jotka puolestaan ovat suoranaisesti yhteydessä työntekijöiden vaihtuvuuden vähenemiseen. Hyvin toteutettu perehdytys myös lisää työntekijän motivaatiota ja yleisesti ottaen motivoituneet työntekijät jaksavat ylläpitää laatua (Kjelin & Kuusisto 2003, 20-21).

Perehdyttäminen on osa yrityksen laatutyötä. Kupias ja Peltola (2009, 112) määrittelevät perehdytyksen organisaatiokohtaisten vaikutusten näkyvän organisaation perustehtävän tukemisena sekä toiminnan laadun ylläpitämisenä ja kehittämisenä. Ajattelen hyvän perehdytyksen toimivan osaltaan myös yrityksen kilpailuvalttina sen rekrytoidessa uusia työntekijöitä ja harjoittelijoita.

3.3 Perehdytyskansio perehdyttämisen apuna ja välineenä

Uudessa organisaatiossa ja työyhteisössä työskentelyn aloittamiseen sisältyy aina paljon uuden oppimista. Oppimisessa katsotaan olevan keskeisintä niin tiedon hankkiminen ja sen käsitteleminen, kuin yhtenäisen käsityksen muodostuminenkin (Manka 2006, 76). Juuri oppimisen tukemiseksi ja yhtenäisten toimintaperiaatteiden muodostumiseksi perehdytyskansion olemassa ololla on myönteisiä vaikutuksia perehdytysprosessille.

Työhön perehdytys voidaan toteuttaa myös ilman varsinaista perehdytysmateriaalia, kuten perehdytyskansiota. Nykyaikainen työelämän hektisyys sekä mahdollinen resurssipula niin henkilöstöstä kuin taloudellisista voimavaroistakin heikentävät helposti henkilöperehdyttämisen laatua. Perehdytyskansio voi siis täydentää organisaatioon ja työhön perehtymistä uuden työntekijän näkökulmasta sekä toimia henkilöperehdytyksen tukena perehdyttäjälle. Kansiosta löytyvät tärkeimmät asiat, ohjeistukset ja tietopohja yrityksestä sekä työtehtävistä, jolloin jo sisällysluettelo selaamalla perehdyttäjä voi varmistaa tärkeiden asioiden käsittelyn. Kattavan perehdytyskansion sisällysluettelo voi siis toimia ikään kuin perehdytysohjelman tarkistuslistana.

4 OPINNÄYTETYÖPROSESSI

Alun perin tarkoitukseni oli opinnäytetyötäni ohjanneiden opettajien ohjeistuksen mukaisesti työstää opinnäytetyön raportointi osuutta samanaikaisesti perehdytyskansion kanssa. Toiminnallinen osuus työssäni vei kuitenkin odottamaani enemmän aikaa ja voimavarojani, joten raportointi jäi täysin kansion työstämisen jalkoihin. Toisaalta jälkikäteen asiaa pohtiessani en pidä tätä juurikaan huonona asiana, sillä tällä tavoin toimiessani tulin ikään kuin vahingossa jakaneeksi opinnäytetyöprosessini pienempiin kokonaisuuksiin, joita minun oli selvästikin helpompi hallita. Näin ollen sain oppia itsestäni prosessin aikana myös sen, että juuri tällainen työskentelytapa ja menettely sopivat minulle parhaiten. Hakalan (2004, 72) mukaan olisikin suotavaa, että opinnäytteen tekijä katselisi aika ajoin työtään kauempaa kokonaisuuden hahmottamiseksi, mutta myös rohkeasti jakaisi työmääräänsä ja prosessiaan pienempiin ja paremmin ymmärrettävissä oleviin osiin. Jokaisen opinnäytetyön tekijän päätettävissä onkin sitten se, käydäkö prosessin vaiheet läpi päällekkäisinä vai täysin omina vaiheinaan.

4.1 Perehdytyskansio

Alkuvuonna 2014 olin työharjoittelussa Kemin sosiaaliviraston aikuissosiaalityössä. Kyseinen harjoittelu oli opintoihini sisältyvä suuntaava harjoittelu, jossa pääsin syventämään yhteisö- ja perusturvatyön opintojani käytännössä. Harjoitteluni edetessä, aloin ajatella niitä lukuisia mahdollisuuksia ja haasteita, joita uusi työntekijä kohtaa kyseisessä paikassa työskentelynsä alkutaipaleella. Uusi työyhteisö ja organisaatio, sen kulttuuri, käytännöt ja toimintatavat, palveluiden laaja kirjo ja niiden tuomat mahdollisuudet sekä monet muut asiat voivat aiheuttaa uudelle työntekijälle paljon kysymyksiä. Tämän lisäksi harjoittelemaan tulevilla opiskelijoilla voi olla epäselvyyksiä siinä, mitä kaikkea sosiaalivirastossa tehtävä sosiaalityö itseasiassa pitääkään sisällään ja mihin kaikkeen se kytkeytyy. Oman harjoittelukokemukseni myötä tiedän Kemin sosiaalivirastossa vallitsevan avoimen ilmapiirin ja työyhteisön, jossa kysyä voi ja pitääkin. Itse opiskelijana huomasin kuitenkin olevan paljon sellaisia asioita, joita en oikeastaan osannut ky-

syäkään. Etenkin harjoitteluni alkupuolella olisin kaivannut jotain tiivistä tietopakettia, millä sysätä harjoitteluni vauhdilla alkuun. Perehdytyskansiota kysellessäni kävi ilmi että sellainen on, mutta sitä ei käytetä sen vanhentuneiden ja osittain puutteellisten tietojen vuoksi. Tästä sain idean opinnäytetyölleni.

Syksyllä 2014 otin sähköpostitse yhteyttä aikuissosiaalityön vastaavaan sosiaalityöntekijään Eija Järviseen kysyäkseni, olisiko minun mahdollista tehdä opinnäytetyönäni heille aikuissosiaalityöhön uusi, päivitetty ja ajantasainen perehdytyskansio. Ideani otettiin hyvin vastaan ja pian selvisi, että sosiaalivirastossa toivottaisiin uuden perehdytyskansioon kattavan sekä aikuissosiaalityön että perhepalveluiden kokonaisuudet. Aluksi ajatus hieman mietitytti, sillä kansioista tulisi väkisinkin kaavailemaani huomattavasti laajempi. Pian oma kiinnostukseni käytännönläheisen opinnäytetyön tekemiseksi ja vahva mielenkiintoni nimenomaan sosiaalivirastossa tehtävää monialaista työtä kohtaan veivät kuitenkin epäilyksiltäni voiton. Olin lisäksi innoissani siitä, että opinnäytetyöni ansiosta pääsisin perehtymään syvemmin myös perhepalveluihin, joiden tuntemus opinnoissani ja harjoitteluissani oli jäänyt yhteisö- ja perusturvatyöhön suuntaavien opintojeni vuoksi hieman vähemmälle.

Opinnäytetyöprosessi käynnistyi varsinaisesti tammikuussa 2015, jolloin pidimme ensimmäisen palaverin Kemin sosiaalivirastossa. Mukana olivat minun lisäksi sekä aikuissosiaalityön että perhepalveluiden vastaavat sosiaalityöntekijät. Heidän kanssaan kävimme läpi sekä perhepalveluiden että aikuissosiaalityön vanhoja perehdytyskansiota ja hahmotelimme samalla sisältöä uudelle kansiolle. Ideoita ja ajatuksia kansioon sisällytettävistä tarpeellisista asioista pursusi sekä toimeksiantajalta että itseltäni vähintäänkin riittävästi. Ensimmäisen tapaamisen lopuksi sovimme, että seuraavaksi luonnostelen alustavan sisällön uudelle kansiolle, jonka kävisimme seuraavalla tapaamisella yhdessä läpi. Sain avukseni myös vanhat perehdytyskansiot, joiden lisäksi tutustuin muutaman muun organisaation opinnäytetyönä tehtyyn perehdytyskansioon. Haasteekseni muodostui lopulta kansioon sisällön suhteen sen äkkinäinen paisuminen, sillä halusin sisällyttää siihen kaiken mielestämme oleellisen tiedon kattavasti ja täsmällisesti.

Kansion alustavan sisällysluettelon ja rakenteen jäseneltyäni tapasimme jälleen samalla kokoonpanolla sosiaalivirastossa. Luonnostelemani sisällysluettelo muovautui hienosäädön ja sisällön osittaisen uudelleen jäsentelyn jälkeen loogisesti eteneväksi ja kattavaksi kokonaisuudeksi, josta minun oli hyvä lähteä varsinaista asiasisältöä tuottamaan. Tekemäni alustava sisällys tarkentui erityisesti perhepalveluiden osalta, johon kerroinkin tarvitsevani aikuissosiaalityön osuuteen nähdessä enemmän ohjausta hahmottaakseni kokonaiskuvan ja kaikki oleellimmat kansioon sisällytettävät asiat täsmällisesti. Kansion sisällysluettelo päätettiin muodostaa Kemin sosiaaliviraston sosiaalipalveluiden organisaatorakennetta vastaavaksi, jonka lisäksi päädyttiin käymään kansiossa läpi myös sosiaalivirastossa tehtävään sosiaalityöhön ja erityisesti sosiaaliviraston perhepalveluihin olennaisesti liittyvät muut Kemin kaupungin tarjoamat perhepalvelut. Toimeksiantajan toiveena oli myös, että perehdytyskansiossa muistutettaisiin sosiaalityön perustehtävästä ja yhteiskunnallisesta tehtävästä.

Seuraava työvaihe piti sisällään tiedon keruun ja varsinaisen asiasisällön tuoton perehdytyskansioon. Erityisesti tässä vaiheessa huomasin harjoittelukokemukseni kyseisessä paikassa olevan kansion tekemistä ajatellen minulle eduksi. Minulla oli omakohtaista kokemusta uutena jäsenenä juuri tähän työyhteisöön liittymisestä sekä entuudestaan käsitystä Kemin sosiaaliviraston käytännön asioista, toimintakulttuurista ja -tavoista sekä yhteistyöverkostoista ja alueellisesta palvelujärjestelmästä. Tämän lisäksi sosionomikoulutuksen ja yhteisö- ja perusturvatyön opintojeni sekä aiempien harjoitteluideni ansiosta hallitsin mielestäni melko hyvin aikuissosiaalityön palveluverkoston. Haasteellisemmaksi osioksi perehdytyskansiossa muodostuikin selkeästi perhepalveluiden osuus, joka loppujen lopuksi muovautui käsittämään yli puolet valmiista kansioista. Näin ollen perhepalveluiden osuus tuotti minulle eniten työtä ja alkuun päästäkseni minun piti päivittää tietämystäni sekä myös opiskella paljon uutta tältä sektorilta.

Perehtymisen perhepalveluiden osuuteen suoritin lukemalla vanhaa perehdytyskansiota, selaamalla Kemin kaupungin internet-sivut huolellisesti läpi sekä tutustumalla useisiin perhepalveluita ohjaaviin lakeihin kuten lastensuojelu- ja nuorisolakiin. Toki myös aikuissosiaalityön osuudessa oli alueita, joita työstäessäni

minun täytyi perehtyä aiheeseen aiemmin oppimaani syvemmin. Opinnäytetyöprosessini aikaan toteutettiin suurilta osin sosiaalihuoltolain kokonaisuudistus ja uuteen sosiaalihuoltolakiin tulikin tutustuttua kiitettävissä määrin. Tuntui myös hienolta havaita oman tietopohjani olevan suhteellisen laaja sosiaalityön palveluiden suhteen. Tähän uskonkin nimenomaan juuri aiemman harjoittelukokemukseni vaikuttaneen huomattavasti. Käytännön työhän on nimenomaan se, missä teoriassa oppimamme asiat nivoutuvat toimintaamme ohjaavaksi tietopohjaksi, jonka päälle meidän on hyvä alkaa kartuttamaan käytännön kokemuksestamme rakentuvaa tietämystä ja ammattitaitoa. Korvaamattomana apuna perehdytyskansion tietopohjan kartuttamisessa ja luomisessa toimivat oman tietopohjani lisäksi Kemian kaupungin ja Terveystieteiden ja hyvinvoinninlaitoksen internet-sivut, Kemian kaupungin organisaatiokuvaukset ja -ohjeistukset sekä Suomen lait ja asetukset.

Perehdytyskansioista päätettiin tehdä asiasisällöltään laaja ja perusteellinen, jonka vuoksi tiedon keruu ja sisällön tuottaminen kansioon olivat selkeästi aikaa vievimmit ja työläimmät osuudet opinnäytetyöprosessissani. Kansioista saa mielestäni hyvin kuvan niin sosiaaliviraston palveluista ja tehtävärakenteista, kuin sen käytänteistä ja toimintatavoistakin. Uskoakseni jo sisällysluettelon (Liite 2) läpikäytyään lukijalle muodostuu melko kattava kuva olemassa olevista palveluista. Halusin muodostaa sisällysluettelosta selkeän, jotta jokainen kansiota käyttävä löytää helposti etsimänsä tiedon.

Koska kansio tulee olemaan käytössä ainoastaan sähköisessä muodossa, sisällytin asiatekstien yhteyteen paljon linkkejä eri tietolähteisiin, jotta lukija voi halutessaan etsiä lisätietoja kuhunkin aihealueeseen liittyen. Sisällytin kansioon myös erilliset osiot, joihin kokosin linkkejä hyödyllisiin ja ajankohtaisiin projekteihin, hankkeisiin, oppaisiin, käsikirjoihin ja lakeihin. Työsuojelu-, tietosuojatietoturva- ja muut ohjeistukset sisällytin joko kansioon sellaisenaan tai linkkeinä ja polkuina, jotka kertovat mistä ko. asiakirjat kaupungin työntekijöiden omasta intranetistä löytyvät. Konsultoin organisaation käytänteisiin, ohjeisiin ja lomakkeisiin liittyen sosiaali- ja terveystieteiden palvelukeskuksen suunnittelusihteri Taina Alajärveä, jonka

kanssa kävimme vapaamuotoista keskustelua kansion sisällöstä edellä mainituilta osin. Häneltä myös sain tarvitsemani asiakirjat ja tiedot siitä, mistä kohtaa intranettiä ne löytyvät.

Toukokuussa 2015 tapasimme sosiaalitoimistossa E. Järvisen kanssa viimeisen kerran. Tapaamista aiemmin olin lähettänyt lähestulkoon valmiin kansion tarkistettavaksi toimeksiantajalle. Viimeisellä tapaamisella kävimme läpi muutama puutteellisen kohdan kansioista, jonka lisäksi sain työstäni suullisen palautteen. Kansiossa pidettiin erityisesti sen laajuudesta ja kattavuudesta. Sain kiitosta myös siitä, että olin koonnut ajankohtaiset ja tärkeimmät yhteistyötahot, hankkeet ja linkit kattavaksi kokonaisuudeksi. Kansiota oli myös koetustettu sosiaalivirastossa harjoittelemassa olleella sosiaalityön yliopisto-opiskelijalla, joka oli luonnehtinut kansiota toimivaksi ja kokonaiskuvan sosiaaliviraston palveluista hyvin muodostavaksi. Oikoluvun ja ulkoasun tarkistuksen jälkeen lähetin valmiin perehdytyskansion sopimuksemme mukaan sekä aikuissosiaalityön että perhepalveluiden vastaaville sosiaalityöntekijöille ja sosiaali- ja terveystieteiden keskuksen suunnittelusihteerille, joka huolehtii kansion jakelusta ja sijoittamisesta sosiaalipalveluiden intranettiin.

4.2 Opinnäytetyöraportti

Opinnäytetyöni raportointi osuuden työstäminen jäi opinnäytetyöprosessissani selkeästi tuotosta vähäisempään rooliin. Otin tammikuussa 2015 yhteyttä sähköpostitse opinnäytetyöni ohjaajiin ja pyysin saada tavata heitä opinnäytetyön ohjauksen puitteissa. Samassa sähköpostissa kerroin aikeistani tehdä opinnäytetyönäni perehdytyskansio sosiaalivirastoon. Tapasimme opinnäytetyötä ohjaavien opettajien kanssa ensimmäisen kerran yhteydenottoani seuraavalla viikolla, jolloin olin jo aloittanut perehdytyskansion tekemisen. Kävimme läpi toteutussuunnitelmaani perehdytyskansion suhteen ja sain käytännön ohjeistusta siihen, kuinka minun kannattaisi opinnäytetyöprosessi aloitella.

Huhtikuussa 2015 pyysin saada konkreettisia neuvoja ja ohjausta siitä, millainen opinnäytetyön raporttiosuuden odotettiin olevan ja minkälainen teoriapohja siihen

tulisi sisällyttää. Olin tuossa vaiheessa hyvin epätietoinen opinnäytetyöhön liittyvistä vaatimuksista ja odotuksista, mutta ilmeisesti epäselvyyksistä ja ohjaajien muista työkiireistä johtuen, en kokenut saavani tuolloin ohjausta työlleni siinä määrin kuin sitä olisin tarvinnut. Juuri epätietoisuuden ja siitä seuranneen ahdistuksen ansiosta en tuntunut pääsevän lainkaan alkuun opinnäytetyöni raporttiosuuden kirjoittamisessa. Myöhemmin olen ymmärtänyt, että odotukseni opinnäytetyöni ohjauksen suhteen olivat jokseenkin epärealistiset. Opinnäytetyö on loppujen lopuksi melko ennalta arvaamaton prosessi, jonka jokaisen opinnäytettä tekevän on käytävä omakohtaisesti läpi. Prosessin ennustamattomuuden vuoksi on turhaa odottaa opinnäytettä ohjaavilta opettajilta taikasanoja tai valmista listaa kaikista seikoista, joita työn tekijän tulee prosessissaan huomioida, työstää ja läpikäydä. (Hakala 2014, 18.) Näen kuitenkin, että pienellä ohjaajien suunnasta tulevalla kannustuksella ja alkuun sysäämisellä olisin mahdollisesti päässyt kirjoittamisessa ripeämmin alkuun.

Perehdytyskansion ollessa jo loppusuoralla, otin uudelleen yhteyttä opinnäytetyötäni ohjaaviin opettajiin, jolloin sovimme ohjauksajan toukokuun viimeiselle viikolle. Tuolloin minulla ei vielä ollut varinaista valmista tekstiä opinnäytetyöni raportti osuuteen juuri lainkaan. Esittelin tekemäni valmiin perehdytyskansion ohjaajilleni ja kävimme läpi teoriapohjan ja rungon, jonka mukaisesti olin ajatellut alkaa raporttiosuutta työstämään. Sekä perehdytyskansio että suunnitelma raportin kirjoittamiseksi saivat hyväksynnän, jonka jälkeen raporttiosuuden opinnäytetyöstäni kirjoitin hyvin lyhyessä ajassa. Se, että painotin prosessin itse tuotoksen tekoon, oli mielestäni minulle sopivin ratkaisu. Toiminnallisen opinnäytetyön tekoprosessi tuki parhaiten omaa kinesteettistä oppimistyyliäni.

4.3 Prosessin ja produktin arviointi

Opinnäytetyöni produktin, eli Kemin sosiaaliviraston perehdytyskansion, toteutin täsmällisesti ja siihen runsaasti aikaa käyttäen. Toimeksiantajan puolelta tullut ohjaus läpi prosessini mahdollisti valmiin produktin sisällön kohdentumisen juuri kohderyhmälle sopivaksi ja organisaation tarpeita vastaavaksi. Vaikka ajattelen-

kin perehdytyskansion voivan toimia myös organisaation palveluksessa jo pidempään olleiden työntekijöiden muistin virkistäjänä ja tukena, niin produktin varsinaisen kohderyhmä on rajattu uusiin työntekijöihin ja opiskelijoihin, joiden perehdyttämisen tukena kansion on määrä toimia. Koska Kemin sosiaalivirastossa ei ole ollut käytössä sisällöltään ajantasaista perehdytysmateriaalia uusien työntekijöiden organisaatioon ja työtehtäviin integroitumisen tueksi, koen että opinnäytteenäni laatima produkti on aidosti vastannut työelämästä nousseeseen tarpeeseen.

Perehdytyskansion sisällöstä muodostui laaja ja kattava kokonaisuus, jossa tulevat esille sekä aikuissosiaalityön että perhepalveluiden tehtävät ja kohderyhmät, toimenkuvat sekä työhön liittyvät käytännön asiat organisaatiossa. Toimeksiantajan toiveen mukaan pyrin rakentamaan kansion sisällön sellaiseksi, että se myös muistuttaa sosiaalityön perus- ja yhteiskunnallisesta tehtävästä sekä tarjoaa ajan tasalla olevaa informaatiota sosiaaliviraston palveluista eri lähteitä hyödyntäen. Tätä toivetta silmällä pitäen kokosin runsaasti tietoa sosiaaliviraston sosiaalipalveluihin kytkeytyvistä ajankohtaisista hankkeista, projekteista ja pilo-teista ja listasin ne omaksi osa-alueekseen kansioon.

Minun ja Kemin sosiaalivirastossa työtäni ohjanneiden aikuissosiaalityön ja perhepalveluiden vastaavien sosiaalityöntekijöiden E. Järvisen ja N. Matinlassin yhteistyöhön olin koko projektin ajan tyytyväinen. He ottivat ideani ja minut avoimesti vastaan ja alusta alkaen minulla oli tunne, että ajatuksiani kansion sisältöön liittyen arvostetaan ja kuunnellaan. Koin koko prosessin ajan olevani tasavertainen heidän kanssaan ja työpanokselleni annettiin arvoa. Nämä seikat vaikuttivat osaltaan myös omaan panokseeni kansiota tehdessä ja nostivat motivaatitani entisestään. Juuri perehdytyskansiolle antamani työmäärän ja panoksen vuoksi saan olla tyytyväinen sen lopputulokseen. Olen kiitollinen myös saamastani palautteesta kansion tekemisen aikana ja sen päätteeksi.

Opinnäytetyöprosessini kokonaisuudessaan oli pitkä ja osittain hieman kaoottinenkin. Minulla kesti todella kauan löytää sopiva aihe opinnäytteelleni ja se ahdisti aika ajoin melkoisesti. Pyörittelin mielessäni opintojeni eri vaiheissa useita erilaisia aiheita opinnäytetyölleni, mutta mikään niistä ei tuntunut saavan minua

kunnolla innostumaan. Oli minun onneni, että toiveeni mukaisesti pääsin suorittamaan suuntaavaa harjoitteluani Kemin sosiaalivirastoon ja sitä kautta löysin mielenkiintoisen ja innostavan aiheen opinnäytetyölleni. Ajatus prosessin käynnistämisestä kuitenkin tuntui edelleen ahdistavalta, minkä vuoksi lykkäsin sitä vielä puolella vuodella. Jälkikäteen ajateltuna olisi ollut järkevämpää aloittaa prosessi heti sille sopivan aiheen loksahdettua kohdalleen. Elämäntilanteeni vuoksi minulla ei tuolloin kuitenkaan ollut tarpeeksi voimavaroja prosessin käynnistämiseksi. Olen erittäin tyytyväinen kevään 2015 aikana tekemääni työhön ja sille antamaani panokseen.

5 POHDINTA

Koen opinnäytetyön olleen ehkä haastavin osio koko sosionomin opinnoissani. En niinkään siksi, että sen varsinainen tekeminen olisi ollut ylitsepääsemättömän hankalaa vaan siksi, että opinnäyte prosessina tuntui alusta alkaen niin tuntemattomalta ja sen myötä ahdistavalta. Jo opintojen alkuvaiheessa loin opinnäytetyöstä jonkinlaisen kauhukuvan itselleni, joka vain kasvoi päässäni opintojen edetessä. Mielestäni opintojen aikana opinnäytetyöstä ja sen tekemisestä puhuttiin liian vähän ja epämääräisesti, eivätkä työn vaatimukset ja odotukset selvenneet minulle tarpeeksi hyvin tarpeeksi ajoissa. Opinnäytetyön ryhmämuotoisen ohjauksen käynnistyttyä tunsin ajatusteni sekoittuvan entisestään ja koska aihevalintani työn suhteen ei vielä tuolloin ollut selkiytynyt, tunsin jääväni ohjauksessa hieman ulkopuoliseksi. Lähdin tekemään viimeisen opintoihini liittyvän harjoittelun ulkomaille, joka oli osatekijä siinä, että opinnäytetyöni tekeminen jäi vähemmälle huomiolle.

Vaikka koen perehdytyskansion tekemisen olleen ammatilliselle kasvulleni ja varmuudelleni tärkeää ja ammattitaitoani syventävää, niin itse prosessi jonka läpikäynnin opinnäytetyön tekeminen vaati, oli loppujenlopuksi vielä itse tuotostakin opettavaisempi ja kasvattavampi kokemus. Juha Hakala (2000, 45) kirjoittaakin opinnäytetyön tuotoksen olevan vain yksi osa hyvää opinnäytetyötä. Tämän ammatillista kasvua tukeeneen kokonaisprosessin myötä voin allekirjoittaa edellä olevan täysin.

Kulunut kevät on kasvattanut minua paljon niin ammatillisesti kuin henkisesti. Opinnäytetyöprosessi on ollut kuluttava, mutta myös antoisa kokemus, josta jälkikäteen katseltuna en tekisi juuri mitään toisin. Olen oppinut paljon tavastani työskennellä ja siitä miten itse opin, sekä kuinka työskentelen ja ajattelen paineen alla. Prosessin aikana tajusin, että minulle ominaisen asioiden viime tinkaankin jättämisen voin kääntää myös voimavarakseni. Havaitsin, että ei ole oikeaa tai väärää tapaa tehdä asioita, ja että tyyli on vapaa mutta pakollinen. Se, että opinnäytetyön raporttiosuuden kirjoittaminen jäi opintojeni aivan viime metreille, kasvatti rutkasti sekä stressinsietokykyäni, että ymmärrystä omaa rajallisuuttani kohtaan. Olen aina vaatinut itseltäni paljon, mikä on usein väsyttänyt minut uuvuksiin asti.

Nyt ajan käydessä vähiin ja toimiessani ns. pakon alla tunsin oloni vapautuneeksi ja kirjoittamiseni sujuvan paljon odottamaani paremmin. Prosessi kokonaisuudessaan siis opetti minua myös katselemaan itseäni ja toimintaani hieman lempeämmin ja hyväksyvämmiin.

Opinnäytetyöprosessin aikana ja erityisesti sen raporttiosuutta kirjoittaessani huomasin kirjoitustyylini kehittyneen opintojeni aikana. Sosionomin koulutuksessa olemme saaneet työstää kirjallisia tehtäviä välillä kyllästymiseen asti, mutta varmasti juuri sen takia kirjoittamiseni onkin näinä vuosina harjaantunut niin paljon. Tietysti myös ajatusmaailmani, käsitykseni sekä ymmärrykseni asioista, joista opinnäytetyöhöni liittyen kirjoitan, on laajentunut ja kehittynyt valtavasti. Läpi koko opinnäytetyön olen pohtinut lisää työskentelyvästani, tästä prosessista sekä kasvustani sosiaalialan ammattilaiseksi.

Mahdollisena jatkotutkimuksena opinnäytetyölleni voisi olla laatimani perehdytysmateriaalin käytettävyyden tutkiminen. Kansion toimivuudesta voisi tehdä kyselyn organisaatioon muutaman vuoden kuluttua, jolloin selviäisi onko kansio vastannut sisällöltään organisaation tarpeisiin ja onko kansio pidetty tietopohjaltaan ajantasaisena. Perehdytysmateriaalin pohjalta voisi myös kehittää perehdytysohjelman organisaatiolle, mikäli sellaiselle koetaan olevan tarvetta.

Kaiken kaikkiaan olen tyytyväinen opinnäytetyöhöni ja erityisesti prosessiin, jonka kävin läpi sitä työstäessäni. Sain kartutettua ja ajantasaistettua tietopohjaani sosiaalipalveluista ja tarkennetusti juuri sosiaaliviraston palveluista. Opinnäytetyön tuotoksena tekemäni perehdytyskansion ansiosta minulle muodostui aito työelämän yhteys ja sain tehtyä itseäni tykö mahdolliseen tulevaisuuden työpaikkaani. Opinnäytetyötä voidaankin pitää onnistuneena juuri silloin, kun sen tekeminen saadaan luontevasti liitettyä työelämän käytäntöihin (Hakala 2004, 10).

LÄHTEET

- Hakala, J. 2004. Opinnäytetyöopas ammattikorkeakouluille. Helsinki: Gaudeamus.
- Hakala, J. 2000. Creative Thesis Writing. A guide to development and research work. Helsinki: Gaudeamus.
- Kjelin, E & Kuusisto, P-C. 2003. Tulokkaasta tuloksentekijäksi. Helsinki: Talentum.
- Kupias, P. & Peltola, R. 2009. Perehdyttämisen pelikentällä. Helsinki: Gaudeamus.
- Manka, M-L. 2006. Tiikerinloikka työniloon ja menestykseen. Helsinki: Talentum.
- Rosti, T. 2008. Perehdyttäminen. Teoksessa Käki, T. (toim.) Taidolla tuottavuuteen – työkaluja tuottavuuden kehittämiseen. Lahti: Lahden ammattikorkeakoulu, 84–92.
- Strömmer, R. 1999. Henkilöstöjohtaminen. Helsinki: Edita.
- Työterveyslaitos 2011. Huolehdi osaamisesta. Perehdytä hyvin. Luettu 30.5.2015. <http://www.ttl.fi/fi/toimialat/soter/vanhustyo/osaaminen/perhehditys/Sivut/default.aspx>
- Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738.
- Viitala, R. 2007. Henkilöstö johtaminen – Strateginen kilpailutekijä. Helsinki: Edita.
- Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

LIITTEET

- Liite 1. Toimeksiantosopimus
- Liite 2. Perehdytyskansion sisällysluettelo

Liite 1

OPINNÄYTETYÖN TOIMEKSIANTOSOPIMUS

Tämä sopimus soveltuu käytettäväksi ainastaan sellaisen oppinayhteisön yhteydessä, josta ei toimiteta ammattikorkeakoulun yksipuolista ilmoitusta nimenomaan.

Toimeksiantaja	Amm. ja opp. yritys: Kemian Seurakotiyhdistys Yhteystiedot (yhteystietokanta, puhelin, sähköposti): Eija Järvinen, eija.jarvinen@kemi.fi Työn nimi: Ammattiosaajien ja perhepalveluiden perustamiskorkeakoulu	
Tekijä	Nimi	Osoite/alan nimi:
	Käytännöllinen	Postinumero
	Puhelin	Postitoimipaikka
	Suunnitelma/luonnos	Graafinen/visuaalinen
	Yhteystiedot	Kontaktit
Lapin AMK	Yhteystiedot (nimi, osoite): Aina Heikkinen Työpaikka ja opetus: Lapin AMK Puhelin: 050 310 9932 / Aina Heikkinen Toimeksiantosopimuksen ehdot	Työpaikka: Lapin AMK Sähköpostiosoite: aina.heikkinen@lapinamk.fi
Ohjeus	Ohjeus opettajan vieraaksi työssä: ammattikorkeakoulun johtaja ja amm. työn analysointia ohjeita ja neuvoja Ammattikorkeakoulun ja opettajan välillä on korvausvelvollisuus työssä.	
Dokumentointi	Ammattikorkeakoulun oppinayhteisöt ovat jatkossa. Työssä luodaan ammattikorkeakoulun oppinayhteisöön mukainen kirjallinen sopimus, josta toimitetaan yksi kappale työntekijän ammattikorkeakoulun kirjaston tai julkaisun salkkijonon mukaisesti. Toinen kappale kassaan. Työt arvioidaan opettajien sekä työpaikalla olevien ammattikorkeakoulun ammattikorkeakoulun kanssa.	
Oikeudet	Oppinayhteisön tekijäoikeudet kuuluvat tekijälle. Toimeksiantaja saa toimittamaan käyttöoikeuden oppinayhteisön läpi oppinayhteisön valmistajan. Ammattikorkeakoulun on (jatkossa) vakuutettava opettajan vakuutusvakuutus opetus- ja THV-korvauksella. Sopijapuolella on mahdollisuus saada muuta oppinayhteisön julkaisua koskevista oikeuksista lisätietoja. Vain yksi kappale ammattikorkeakoulun ammattikorkeakoulun kanssa.	
Kokoukset	Jos tekijä on osittain koulutuksessa, josta pidetään kokouksia, mainitaan nämä yhdessä kokouksissa. Mahdollista kokouksissa pidettävien kokousten muuttaminen ammattikorkeakoulun tai toimeksiantajan kokouksien ajankohdaksi. Oppinayhteisön tai sen osien julkaiseminen tai hyödyntäminen ei saa vaikuttaa sen tai sen osien julkaisemiseen julkaisun tai hyödyntämiseen.	
Vastuut	Oppinayhteisön tuotoista toimeksiantajan vastuusta kuin se on. Tekijä tai ammattikorkeakoulu eivät anna tuloja tekijälle eikä vakuuta sen soveltavuudesta toimeksiantajan tarpeisiin. Sopijapuolella ovat vastuussa toimeksiantajan ammattikorkeakoulun ammattikorkeakoulun vastuuvelvoitteista. Vastuun syntymisen edellytykset vahvistetaan tai vahvistetaan huolimattomuudesta aiheutuneista vastuista.	
Lisäselvitys		
Seuraus	Opettaja opettajien ja oppinayhteisön keskeisellä on vastuuvelvoitteisuus työn aikana sekä työssä jatkuvuus. Toimeksiantajan tulee toimittaa erittäin jatkuvasti oppinayhteisöön ja sen osiin jatkuvasti. Tarvittaessa käytetään toimeksiantajan ohjeita seurausvelvoitteista.	
	Tätä sopimusta on laadittu kolme (3) kappalea, kaksi (2) kappaleen kappaleita ja yksi (1) kappaleen kappaleita. Sopimus perustuu ammattikorkeakoulun ryhtymään oppinayhteisöön ja sen osiin jatkuvasti.	
	Päivä ja päivämäärä	Allekirjoitus
Toimeksiantaja	Kemian Seurakotiyhdistys 1.3.2015	[Käsi]
Tekijä	Kemian Seurakotiyhdistys 1.3.2015	Matti Riihelä
Lapin AMK	Lapin AMK 31.1.2015	Lauri Sipilä

Liite 2

Sisällys

1. TERVETULOA	3
2. KEMIN KAUPUNGIN SOSIAALITYÖN PALVELUT	4
2.1. Organisaatiokaavio	5
2.2. Strategia ja arvot	6
3. SOSIAALIVIRASTON ARKI	10
3.1. Käytännön asiat työpaikallamme	10
3.2. Liukuvan työajan noudattaminen ja työajan seuranta	11
3.3. Sosiaalipäivystys ja puhelinajat	12
3.4. Työterveyshuolto, sairastuminen ja poissaolot	14
3.5. Työsuojelu ja liikunta/kulttuurisetelit	14
3.6. Työnohjaus	15
4. AIKUISSOSIAALITYÖ	15
4.1. Aikuissosiaalityö ja sen kohderyhmä	15
4.2. Aikuissosiaalityön tehtävät	17
4.2.1. Palvelutarpeen arviointi ja palvelusuunnitelma	17
4.2.2. Palveluohjaus ja neuvontavelvollisuus	17
4.2.3. Sosiaalityö/sosiaalinen kuntoutus	18
4.2.4. Sosiaalinen luototus ja talousneuvonta	19
4.2.5. Tukiasunnot	19
4.2.6. Pakolaistyö	20
4.3. Taloudellinen tuki	21
4.3.1. Toimeentulotuki ja sen käsittely	21
4.3.2. Välitystili	22
4.4. Aikuissosiaalityön toimenkuvat	23
4.4.1. Sosiaalityöntekijä	23
4.4.2. Sosiaaliohjaaja	23
4.4.3. Sosiaaliohjaaja (pakolaistyö)	23
4.4.4. Etuuskäsittelijä	23
4.4.5. Sosiaali- ja talousneuvoja	24

4.4.6. Tukiasuntojen hoitaja	24
4.4.7. Vahtimestari	24
5. PERHEPALVELUT	25
5.1. Perhepalvelut ja niiden kohderyhmä	25
5.2. Perhepalveluiden tehtävät	25
5.2.1. Lastensuojelun sosiaalityö	29
5.2.2. Sosiaaliohjaus	31
5.2.3. Jälkihuolto	31
5.2.4. Lastenvalvoja	32
5.2.5. Lastensuojelun sijaishuolto	32
5.2.6. Sijaisperhetoiminta/perhehoito	33
5.2.7. Lastensuojeluyksiköt	34
5.3. Muut perhepalvelut	35
5.3.1. Perhetyö	35
5.3.2. Perheneuvola	36
5.3.3. Rikos ja eräiden riita-asioiden sovittelu	37
5.4. Perhepalveluiden toimenkuvat	38
5.4.1. Sosiaalityöntekijä	38
5.4.2. Sosiaaliohjaaja	38
5.4.3. Ohjaaja	38
6. AJANKOHTAISTA	39
6.1. Lainsäädäntö	39
6.2. Verkkoneuvonta	42
6.3. Käynnissä olevat hankkeet, pilotit ja projektit	43
6.4. Hyödyllisiä linkkejä ja oppaita	45
7. LIITTEET	46
7.1. Tärkeät yhteystiedot ja sidosryhmät	46
7.2. Toimeentulotukihakemus ja -ohjeet	51
7.3. Toimeentulotuen perusosat	52
7.4. Lastensuojeluilmoituksen tekeminen	53
7.5. Lastensuojeluilmoituksen vastaanotto	54
7.6. Kiireellinen päivystyskotikäynti	55
7.7. Salassapito- ja vaitiolositoumus	56
7.8. Tietosuojaohje ja ohje sosiaalisen median käytöstä	57